

відповідною державою;

- необхідність боротьби з незаконними пересуваннями й перевезеннями трудящих-мігрантів, але не за рахунок порушення основних прав людини.

У зв'язку з вищесказаним, надзвичайно актуальною стає проблема соціальної адаптації мігрантів у сучасних соціокультурних умовах.

Соціальна адаптація – це пристосування індивіда до умов зовнішнього середовища, формування адекватної системи відносин, інтеграція особистості у соціальні групи, прийняття норм і цінностей нового соціального середовища [2, с.15]. Вона

є цілеспрямованою взаємодією елементів свідомості й поведінки соціального суб'єкта й ціннісної системи зовнішнього для нього середовища з метою встановлення між ними відповідності й подолання розбіжностей взаємин. Головні цілі адаптації як суспільного феномена – подолання дисфункцій соціальної системи, гармонізація взаємозв'язків соціального суб'єкта з елементами середовища.

Психологічні механізми соціальної адаптації мігрантів вимагають подальшого дослідження, оскільки проблема мігрантів набуває все більшої актуальності в Україні.

Список використаної літератури

1. Jacoby, T. Reinventing the melting pot: The new immigrants and what it means to be American. New York: Basic Books, 2004. 456 p
2. Все про соціальну роботу: Навчальний енциклопедичний словник-довідник / За наук. ред. В.М.Пічі. Львів. «Новий Світ – 2000», 2013. 616с.

Михайлишин Уляна Богданівна

доктор психологічних наук, доцент
завідувач кафедри психології

ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

м.Ужгород, Україна

ulyana.mykhaylyshyn@uzhnu.edu.ua

ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ВПЛИВУ ТЕМПЕРАМЕНТУ НА ФОРМУВАННЯ ЗАЛЕЖНОСТІ У СТУДЕНТІВ

Адиктивна поведінка виступає одним із найбільш розповсюджених видів девіантної поведінки особистості. Прояви адиктивної поведінки все більше починають спостерігатись в молодого покоління. Відчуваючи на собі вплив нестабільності економічних, соціальних, політичних умов, багато молодих людей не в змозі впоратись з цим тиском. Одним з наслідків такого впливу може бути своєрідна втеча від реальності, змінення психічного стану за допомогою вживання різних речовин, фіксацією уваги на певній діяльності. Адиктивна поведінка в такому випадку стає для людини способом пристосування до навколишньої дійсності. Паралельно з розвитком суспільства, починають з'являтися та поширюватись нові форми залежностей.

Передумови виникнення адиктивної поведінки різняться в залежності від індивідуальних особливостей особистості, її способу життя, оточення тощо. Одним із актуальних завдань сучасних досліджень проблеми адикцій є з'ясування найбільш поширених факторів формування залежностей.

Однією з найбільш значущих властивостей особистості виступає темперамент, який в свою чергу, може визначати психічні відмінності між людьми. Різні особливості темпераменту визначають спосіб

життя людини та її стосунки з навколишнім середовищем. Вплив темпераменту на виникнення адиктивної поведінки особистості на даний час повністю не визначений, що робить актуальним дослідження в даному напрямку.

Мета – проаналізувати психологічні особливості впливу темпераменту на формування адиктивної поведінки студентів.

Проблемою дослідження темпераменту займається багато вчених. Вагомий внесок у вивчення даної проблеми зробили такі вчені як А. Басе і Р. Пломін, розробники однієї з найбільш популярної в сучасній американській психології концепції темпераменту. Н. С. Лейтес, та В. Е. Чудновский, дослідження яких присвячено віковим особливостям проявів властивостей темпераменту [3] та ін.

Вагомий внесок у вивчення адикцій зробили такі вчені як Ц. П. Короленко, автор однієї із перших у вітчизняних дослідженнях класифікації нехімічних адикцій; В.Д. Менделевич, останні публікації якого присвячені дослідженню в області гії; А.Томас і С.Чесс, дослідження яких присвячені проблемі вивчення темпераменту та формування адиктивної поведінки; Белов В.Г, який займається вивченням залежностей, в тому числі, основними пи-

таннями теорії і практики профілактики адиктивної поведінки [8]; О.Б. Симатова, яка займається питанням профілактики залежної поведінки особистості [10].

Адиктивні форми відхилень у поведінці – досить поширений вид девіацій. Різні форми залежної поведінки нерідко називають шкідливими або згубними звичками. Умовно можна виділити нормальну і надмірну залежність.

Нормальна залежність – це залежність від життєво важливих об'єктів.

Схильність до надмірної залежності породжує проблемні симбіотичні відносини або залежну поведінку [1, с. 58].

Поряд із залежністю, основне в поведінці адиктивної особистості – прагнення до відходу від реальності, страх перед повсякденним, наповненим зобов'язаннями і регламентаціями життям, схильність до пошуку поза межних емоційних переживань навіть ціною серйозного ризику і нездатність бути відповідальним за що-небудь.

Відхід від реальності відбувається при адиктивній поведінці у вигляді своєрідної «втечі», коли замість гармонійної взаємодії з усіма аспектами дійсності відбувається активація в якомусь одному напрямку [9, с. 36].

Нерідко різні форми залежної поведінки поєднуються або переходять одна в одну [6, с.42].

Важливим є питання про основні передумови формування адиктивної поведінки у студентів.

Студентський вік, який припадає приблизно на 17-23 роки, характеризується найбільш сприятливими умовами для психологічного, біологічного і соціального розвитку [2, с. 113].

Великий інтерес викликає питання про визначення основних факторів, що можуть спричинити виникнення адиктивної поведінки в студентському віці.

Схильність до залежної поведінки може визначатися типологічними особливостями нервової сис-

теми. А.Томас і С.Чесс виділили дев'ять основних параметрів темпераменту, серед яких пристосовність (до нових ситуацій), якість настрою, чутливість, контактність. Деякі з вроджених властивостей, при інших несприятливих умовах, сприяють формуванню адиктивної поведінки. Нерідко девіантні форми поведінки опосередковуються силою і виразністю темпераментальних властивостей [4].

Темперамент є однією з найбільш значущих властивостей особистості. Він визначає наявність багатьох психічних відмінностей між людьми, в тому числі по інтенсивності і стійкості емоцій, емоційної вразливості, темпу і енергійності дій, а також за цілою низкою інших динамічних характеристик [5, с. 553].

В результаті теоретичного аналізу проблеми впливу темпераменту на формування адиктивної поведінки з'ясовано, що адиктивна поведінка виступає поширеним видом девіацій.

Виявлено, що основне в поведінці адиктивної особистості це прагнення до відходу від реальності. Відхід від реальності відбувається при адиктивній поведінці у вигляді своєрідної «втечі», коли замість гармонійної взаємодії з усіма аспектами дійсності відбувається активація в якомусь одному напрямку.

З'ясовано, що темперамент є однією з найбільш значущих властивостей особистості. Схильність до залежної поведінки може визначатися типологічними особливостями нервової системи. Деякі з вроджених властивостей, при інших несприятливих умовах, сприяють формуванню адиктивної поведінки. Нерідко девіантні форми поведінки опосередковуються властивостями темпераменту.

Колом питань, що розглядаються в даній статті проблема впливу темпераменту на формування адиктивної поведінки не вичерпується. Перспективними напрямками подальших досліджень можуть стати поглиблення теоретичних та емпіричних даних з даної проблематики, а саме дослідження чинників виникнення адиктивної поведінки.

Список використаної літератури

1. Азарова Л.А., Сятковский В.А. Психология девиантного поведения. Минск: ГИУСТ БГУ, 2009. 164 с.
2. Гишинский Я. Девиантология: социология преступности, наркотизма, проституции, самоубийств и других «отклонений». СПб.: Издательство «Юридический центр Пресс», 2004. 520 с.
3. Егорова М. С. Психология индивидуальных различий. М.: Планета детей, 1997. 328 с.
4. Иллин Е.П. Дифференциальная психофизиология. СПб.: Питер, 2001. 464 с.
5. Маклаков А. Г., Долинська Л.В., Огороднійчук З.В. Общая психология. СПб.: Питер, 2001. 592 с.
6. Нефедова А.В. Психология девиантного поведения. Владимир: Изд-во ВлГУ, 2015. 76 с.
7. Подоляк Л.Г., Юрченко В.І. Психологія вищої школи: Навчальний посібник для магістрантів і аспірантів. К.: ТОВ «Філ-студія», 2006. 320 с.
8. Белов В.Г., Григорьев Г., Кулганов В.А., Парфенов Ю.А. Профилактика аддиктивного поведения: учебное пособие. СПб.: Православная инициатива, 2013. 260 с.
9. Руководство по аддиктологии / Под ред. проф. В.Д.Менделевича. СПб.: Речь, 2007. 768 с.
10. Симатова О.Б. Психология зависимости. Чита: ЗабГГПУ, 2006. 300 с.